

UZASADNIENIE

Decyzją z 16.03.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że K. K. (1), jako pracownik płatnika składek R. W. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...), nie podlega ubezpieczeniom społecznym od 16.09.2021 r. zarzucając pozorność umowy o pracę, którą strony zawarły celem uzyskania przez ubezpieczoną tytułu do świadczeń w związku z chorobą i macierzyństwem.

(decyzja k. 120-124 akt ZUS)

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą wnioskodawczynie, reprezentowana przez adwokata, złożyła od niej odwołanie, wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że w okresie objętym skarżoną decyzją podlegała, jako pracownik płatnika składek obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, ewentualnie zaś wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. W uzasadnieniu strona skarżącą negowała twierdzeniom pozwanego o pozorności umowy o pracę.

(odwołanie k. 3-7)

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy, reprezentowany przez radcę prawnego, wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie, a ponadto wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa radcowskiego, według norm prawem przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie k. 36-38)

Na rozprawie z 24.10.2022 r. pełnomocnik wnioskodawczynie poparł odwołanie, wnosząc o uchylenie decyzji i przekazanie sprawy ZUS do ponownego rozpoznania.

Zainteresowany płatnik składek przyłączył się do odwołania wnioskodawczynie.

Pełnomocnik ZUS wniósł natomiast o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podnosząc, że nie ma podstaw do uchylenia zaskarżonej decyzji.

(stanowiska stron - e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:00:20)

Na ostatnim terminie rozprawy z 16.01.2023 r. strony podtrzymały zajęte stanowiska.

(stanowiska stron - e-prot. z 16.01.2023 r.: 00:00:17, 00:07:27)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczynie - K. K. (1) (z domu W.), urodzona (...), jest siostrą R. W..

(okoliczności niesporne)

Zainteresowany płatnik składek - R. W., według danych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, rozpoczął prowadzenie własnej pozarolniczej działalności gospodarczej pod firmą (...) od 1 sierpnia 2010 r. Przeważającym przedmiotem tej działalności jest "transport drogowy towarów" (kod (...).Z). Firma (...) zajmuje się transportem ciężarowym, przewozem towarów na terenie Polski oraz Unii Europejskiej.

(okoliczności niesporne, a nadto zeznania płatnika składek - e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:12:09 w zw. z e-prot. z 23.01.2023 r. 00:06:24, zeznania świadka E. W. e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:20:29, zeznania wnioskodawczynie e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:04:10, e-prot. z 15.12.2022 r.: 00:02:41 w zw. z e-prot. z 23.01.2023 r. 00:04:02)

Od 7 maja 2018 r. do 30 kwietnia 2021 r. K. K. (1) była zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownik innego płatnika składek – (...) Sp. z o.o. Ż. w R., gdzie była zatrudniona na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

(okoliczności niesporne, a nadto świadectwo pracy k. 67 akt ZUS, zeznania wnioskodawczynie e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:04:10, e-prot. z 15.12.2022 r.: 00:02:41 w zw. z e-prot. z 23.01.2023 r. 00:04:02)

Wnioskodawczynie pierwsze dziecko urodziła w dniu 27.11.2019 r. Po zakończeniu urlopu macierzyńskiego, z którego korzystała od 27.11.2019 r. do 24.11.2020 r. wróciła do pracy w (...) Sp. z o.o. Była niezdolna do pracy z powodu choroby od 1.02.2021 r. do 28.02.2021 r. (28 dni) i 30.04.2021 r. (1 dzień). Umowa o pracę z tym pracodawcą uległa rozwiązaniu z upływem okresu na jaki została zawarta.

(świadectwo pracy k. 67 akt ZUS, zeznania wnioskodawczynie e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:04:10, e-prot. z 15.12.2022 r.: 00:02:41 w zw. z e-prot. z 23.01.2023 r. 00:04:02)

K. K. (1) został wypłacony zasiłek chorobowy po ustaniu w/w zatrudnienia, to jest od 1 maja 2021 r. do 2 września 2021 r.

Natomiast od 3 do 16 września 2021 r. wnioskodawczynie odmówiono wypłaty zasiłku chorobowego z uwagi na wykorzystanie okresu zasiłkowego.

(okoliczności niesporne)

K. K. (1) i płatnik składek sporządzili pisemną umowę o pracę z 16 września 2021 r. na czas określony od 16 września 2021 r. do 15 września 2023 r., zgodnie z którą płatnik składek zatrudnił wnioskodawczynie w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika siodłowego za wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 3200 zł miesięcznie brutto, które od 1 listopada 2021 r. zostało zmienione na 4413,94 zł miesięcznie brutto. Jako miejsce świadczenia pracy wskazano siedzibę płatnika składek tj. ul. (...) w Z..

(umowa o pracę k. 93 akt ZUS, zmiana warunków umowy o pracę k. 92 akt ZUS)

Wnioskodawczynie była niezdolna do pracy z powodu choroby w dacie sporządzania spornej umowy o pracę, tj. w dniu 16 września 2021 r., zgodnie z wystawionym zwolnieniem lekarskim, na podstawie którego ubiegała się o wypłatę zasiłku chorobowego.

(okoliczność niesporna)

Bezpośrednio przed zatrudnieniem przez płatnika składek K. K. (1) nie posiadała tytułu do ubezpieczeń społecznych.

(okoliczności niesporne)

K. K. (1) posiada odpowiednie kwalifikacje do wykonywania pracy kierowcy samochodu ciężarowego, tj. prawo jazdy kat. C+E, kartę kierowcy G2, a także świadectwo kwalifikacji zawodowej nr (...) z 8 lutego 2021 r.

(okoliczność niesporna, a nadto świadectwo kwalifikacji zawodowej nr (...) z 8 lutego 2021 r. k. 69 akt ZUS, karta kierowcy k. 71 -72 akt ZUS, prawo jazdy k. 73-74 akt ZUS)

Z karty szkolenia wstępnego bhp wynika płatnik składek przeszkolił odwołującą w zakresie bhp zarówno ogólnie, jak i stanowiskowo w dniu 17 września 2021 r.

(karta szkolenia bhp k. 85 akt ZUS)

Płatnik składek sporządził pisemny zakres obowiązków K. K. (1) na stanowisku kierowcy ciągnika siodłowego, zgodnie z którym do zadań skarżącej należało: przestrzeganie czasu pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami i

wykorzystanie go w sposób efektywny, czytywanie karty kierowcy zgodnie z obowiązującymi przepisami, znajomość i przestrzeganie przepisów BHP i ppoż w ruchu drogowym, przejawianie troski o dobro firmy, właściwe zabezpieczenie mienia przed kradzieżą i zniszczeniem, przed rozpoczęciem jazdy wykonanie obsługi codziennej pojazdu, dokonanie przeglądu pojazdu lub legalizacji tachografu (kontrola dat), utrzymanie pojazdu w czystości, sprawdzanie stanu ogumienia i ciśnienia w ogumieniu, a w razie jakichś awarii zgłoszenie kierownikowi, po powrocie z trasy sprawdzenie stanu pojazdu, uczestniczenie i nadzorowanie załadunku bądź rozładunku, sprawdzanie stanu towaru i zgłoszenie jeżeli będzie uszkodzony, należyte zabezpieczenie towaru przy pomocy pasów, kątowników, gum i desek naburtowych, dostarczanie do biura dokumentów (CMR, deliverynote) podpisanych i podstemplowanych, udokumentowanie każdego tankowania i przekazanie paragonów lub faktur do biura.

(pisemny zakres obowiązków k. 91 akt ZUS)

We wcześniejszym okresie wnioskodawczyni była zatrudniona u płatnika składek od 18 sierpnia 2016 r. do 7 maja 2018 r. na stanowisku kierowcy z tożsamym zakresem obowiązków, a jeszcze wcześniej - przed zdobyciem kwalifikacji kierowcy ciągnika – była tam zatrudniona na stanowisku spedytora z zakresem obowiązków: wyszukiwanie ładunków na giełdzie (...) i TimCom z wynagrodzeniem 2100,00 zł.

(okoliczności niesporne, a nadto świadectwo pracy k. 88 akt ZUS, umowa o pracę k. 90 akt ZUS)

Zgodnie z orzeczeniem lekarza medycyny pracy z 17 września 2021 r. nie było przeciwwskazań medycznych do podjęcia przez odwołującą pracy u płatnika na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

(orzeczenie k. 86 akt ZUS)

Odwołująca posiadała zaświadczenie psychologiczne z 4 lutego 2021 r., w którym stwierdzono brak przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania przez nią pracy kierowcy.

(zaświadczenie k. 70 akt ZUS)

W dacie zawarcia spornej umowy o pracę wnioskodawczyni była w drugiej ciąży.

W czasie wizyty u lekarza ginekologa w dniu 7.09.2021 r. odwołująca była w 7 tygodniu ciąży.

Następną wizytę u ginekologa wnioskodawczyni miała 16.09.2021 r. w 9 tygodniu ciąży.

Podczas kolejnej wizyty 24.09.2021 r. odnotowano w karcie pacjenta plamienie z dróg rodnych od kilku godzin, bóle w podbrzuszu, żywy płód 9,2 tygodni.

Odwołująca przebywała w ginekologicznym oddziale szpitalnym Wojewódzkiego Szpitala (...) – C. w Z. od 13 do 15.10.2021 r. z powodu krwawienia z dróg rodnych i stanu zagrożenia poronieniem ciąży.

W czasie wizyty u lekarza ginekologa w dniu 19.10.2021 r. zanotowano, że wnioskodawczyni ma krwawienie z dróg rodnych 13.10.-15.10.2021 r., zdiagnozowano krwiak w okolicy ujścia wew. szyjki macicy, 13,5 -tygodniową ciążę.

Podczas wizyty u ginekologa 16.11.2021 r. w karcie pacjenta odnotowano plamienie, nawracające plamienie, ciemną krwią, szyjka – plamienie szyjka sformowana, zmanięta i wystawiono zwolnienie lekarskie od 16.11.2021 r. do 14.12.2021 r. z uwagi na zdiagnozowane zagrożenie poronieniem 17 -tygodniowej ciąży.

Z uwagi na zagrożenie poronieniem wnioskodawczyni przebywała na zwolnieniu lekarskim od 16.11.2021 r. do końca ciąży.

Odwołująca urodziła drugie dziecko 1 kwietnia 2022 r. poprzez cięcie cesarskie.

(karta pacjenta leczenia u ginekologa k. 77-88, dokumentacja medyczna k. 91-177)

W okresie w/w niezdolności do pracy wnioskodawczyni płatnik składek nie zatrudnił nikogo na jej miejsce na zastępstwo.

(okoliczności niesporne)

Płatnik składek utworzył dokumentację osobową dla wnioskodawczyni, a także listy obecności, na których skarżąca potwierdziła obecność w pracy własnoręcznymi podpisami oraz listy płac, na których pokwitowała własnoręcznym podpisem wypłatę wynagrodzenia.

(okoliczności niesporne, listy płac k. 76-79 akt ZUS, listy obecności k. 80-84 akt ZUS)

Wnioskodawczyni nie podpisywała na bieżąco list obecności, ale zrobiła to zbiorczo po przedłożeniu jej gotowych list przez księgową.

(zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:04:10, e-prot. z 15.12.2022 r.: 00:02:41 w zw. z e-prot. z 23.01.2023 r. 00:04:02)

Na listach obecności wnioskodawczyni potwierdziła m.in. własnoręcznymi podpisami swoją obecność w pracy w dniach 13-15.10.2022 r. podczas, gdy w tym czasie była hospitalizowana w Wojewódzkim Szpitalu (...) – C. w Z. z powodu krwawienia z dróg rodnych i stanu zagrożenia poronieniem ciąży.

(listy obecności k. 83 akt ZUS, dokumentacja medyczna k. 91, zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:04:10, e-prot. z 15.12.2022 r.: 00:02:41 w zw. z e-prot. z 23.01.2023 r. 00:04:02)

Z wykazu aktywności kierowcy wynika, że wnioskodawczyni mimo stanu ciąży i ustawowego zakazu wykonywania kobietom w ciąży pracy w porze nocnej – w dniu 16.09.2021 r. wykonywała pracę kierowcy w godzinach nocnych od 2.00 do 5.59, a także, że wykonywała w tym dniu pracę przed uzyskaniem orzeczenia lekarza medycyny pracy z 17 września 2021 r. o braku przeciwwskazań do podjęcia pracy kierowcy samochodu ciężarowego w firmie płatnika składek i przed przeszkoleniem wstępnym w zakresie bhp, które zgodnie z kartą wstępnego szkolenia przeszła dopiero 17 września 2021 r.

W/w wykaz aktywności kierowcy jest też sprzeczny z listami obecności, w których odwołująca potwierdziła własnoręcznym podpisem, że 16 września 2021 r. była obecna w pracy w godzinach od 8.00 do 16.00.

(wykaz aktywności k. 10-11, orzeczenie k. 86 akt ZUS lista obecności we wrześniu 2021 r. k. 84 akt ZUS, karta szkolenia bhp k. 85 akt ZUS)

Płatnik składek wystawił dla wnioskodawczyni polecenia wyjazdów służbowych – delegacje Polska – Niemcy – Polska od 27 do 29 września 2021 r., od 30 września do 2 października 2021 r., od 4 do 8 października 2021 r., od 25 do 30 października 2021 r., od 8 do 10 listopada 2021 r.

(polecenia wyjazdów służbowych k. 53-65 akt ZUS, dokumenty CMR i zlecenie transportu k. 12-34)

Płatnik składek nie wystąpił do ZUS o wydanie dla K. K. (1) zaświadczenia A1 w celu potwierdzenia właściwego ustawodawstwa dotyczącego zabezpieczenia społecznego, mimo iż zgodnie z w/w poleceniami wyjazdów służbowych odwołująca miała wykonywać pracę na terenie Unii Europejskiej poza granicami Polski.

(okoliczności niesporne)

Wynagrodzenie miało być przez płatnika wypłacane skarżącej w gotówce.

(zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:04:10, e-prot. z 15.12.2022 r.: 00:02:41 w zw. z e-prot. z 23.01.2023 r. 00:04:02)

Firma płatnika składek jest firmą rodzinną. W firmie tej nigdy nie pracowały osoby spoza kręgu krewnych i powinowatych R. W..

W rzeczywistości prowadzeniem tej firmy zajmuje się mama wnioskodawczyni i R. E. W., która nie jest w niej formalnie zatrudniona, oraz ojciec wnioskodawczyni i R. W.. E. W. nie ma własnego tytułu do świadczeń z ubezpieczenia społecznego – jest dopisana do ubezpieczeń męża (ojca odwołującej i R. W.), który formalnie jest zatrudniony w firmie (...) na umowę o pracę jako osoba zarządzająca za najniższym wynagrodzeniem.

Płatnik składek – R. W. nie zna szczegółów dotyczących ponownego zatrudnienia wnioskodawczyni na podstawie spornej umowy o pracę z 16.09.2021 r., ponieważ sprawami związanymi ze sporządzeniem tej umowy zajmowała się wyłącznie jego mama - E. W.. R. W. nie ma żadnej wiedzy na temat sposobu wykonywania pracy przez odwołującą na podstawie tej umowy – w szczególności nie wie kiedy i gdzie jeździła w spornym okresie. R. W. nie zajmował się rozliczeniem wyjazdów wnioskodawczyni i nie ma żadnej wiedzy na temat tego czy otrzymywała diety, czy pracowała w porze nocnej. R. W. nie ma też żadnej wiedzy na temat druków A1 potwierdzających ubezpieczenie za granicą na terenie Unii Europejskiej. R. W. nie przebywa na co dzień w siedzibie firmy (...) i nie kierował na bieżąco pracą wnioskodawczyni, ani też jej nie nadzorował. W sprawach firmowych R. W. utrzymuje kontakt telefoniczny z mamą – E. W., która w rzeczywistości razem z mężem zajmuje się prowadzeniem działalności gospodarczej, która formalnie jest firmowana przez R. W..

Aktualnie w firmie (...) formalnie są zatrudnione 3 osoby: ojciec R. W., wnioskodawczyni oraz jej mąż – Ł. K.. Mąż wnioskodawczyni jest zatrudniony na umowę o pracę z 29 października 2021 r. na czas określony od 29 października 2021 r. do 27 października 2023 r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem 3200 zł, a od 1 listopada 2021 r. 4 413,94 zł.

R. W. osobiście wykonuje w tej firmie pracę kierowcy samochodu ciężarowego.

Obecnie na stanie firmy (...) są 3 samochody ciężarowe i planowany jest zakup 4-go samochodu.

Firma (...) współpracuje z austriacką firmą (...), która zleca jej prace. Ładowanie towaru przewożonego przez firmę (...) jest wykonywane w magazynach w Z., Ł., W.. Kierowca, który ma zleconą trasę kontaktuje się z danym magazynem, który ładuje towar i odpowiada za załadunek. Wystawiane są dokumenty CMR o odbiorze towaru.

E. W. ma zadłużenie ubezpieczeniowe z tytułu prowadzonej przez nią wcześniej jej własnej działalności gospodarczej, które wynosi ok. 20 000 zł. Firma (...) utraciła płynność finansową. Ze względu na w/w zadłużenie konto bankowe E. W. zostało zajęte celem prowadzenia z niego egzekucji komorniczej. Aby uniknąć kolejnego zajęcia komorniczego kont E. W. wnioskodawczyni otworzyła na własne nazwisko 4 nowe konta bankowe, spośród których z 3-ech korzysta i posługuje się kartami bankowymi E. W.. Na te konta wpływają środki z działalności firmy (...). Ze środków na tych kontach E. W. opłaca zakupy związane z firmą i z prowadzeniem wspólnego gospodarstwa domowego razem wnioskodawczynią i jej mężem oraz z R. W.. Rodzice płatnika i wnioskodawczyni oraz odwołująca z mężem, a także R. W. mieszkają w jednym domu pod tym samym adresem.

R. W. także ma zadłużenie. (...) konta bankowe R. W. również zostały zajęte w ramach postępowania egzekucyjnego.

(zeznania płatnika składek - e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:12:09 w zw. z e-prot. z 23.01.2023 r. 00:06:24, zeznania świadka E. W. e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:20:29, wydruki z kont bankowych założonych przez K. K. (1) k. 248-283 oraz płyta CD k. 239, zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 24.10.2022 r.: 00:04:10, e-prot. z 15.12.2022 r.: 00:02:41 w zw. z e-prot. z 23.01.2023 r. 00:04:02, dokumentacja osobowa Ł. K. – k. 285-294)

K. K. (1) została zgłoszona przez płatnika składek do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego z kodem tytułu ubezpieczenia - pracownik od 16 września 2021 r. Dokument zgłoszeniowy (...) został złożony w terminie, tj. 20 września 2021 r.

(okoliczności niesporne)

Płatnik składek złożył za K. K. (1) dokumenty rozliczeniowe za okres od września 2021 r. do grudnia 2021 r., w których wykazał podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: za wrzesień 2021 r. w wysokości 1600,00 zł, za październik 2021 r. w wysokości 3200,00 zł, za listopad 2021 r. w wysokości 2206,97 zł i za grudzień 2021 r. w wysokości 0,00 zł. Dokumenty rozliczeniowe, poza październikiem 2021 r., zostały złożone w terminie.

(okoliczności niesporne)

W przekazanych imiennych raportach o wypłaconych świadczeniach i przerwach w opłacaniu składek płatnik składek wykazał za K. K. (1) od 16 listopada 2021 r. do 18 grudnia 2021 r. wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, a od 19 grudnia 2021 r. do 31 stycznia 2022 r. zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego.

(okoliczności niesporne)

Płatnik składek w 2020 r. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej osiągnął łączny przychód 707 983,74 zł, natomiast wydatki wyniosły łącznie 577 759,19 zł.

Płatnik składek w 2021 r. zadeklarował jako podstawę opodatkowania podatkiem od towarów i usług z tytułu prowadzonej działalności w styczniu 65010 zł, w lutym 68479 zł, w marcu 77989 zł, w kwietniu 83837 zł, w maju 94198 zł, w czerwcu 76047 zł, w lipcu 111428 zł, w sierpniu 107928 zł, we wrześniu 107809 zł, w październiku 103282 zł, w listopadzie 117676 zł.

Płatnik składek w 2021 r. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej osiągnął łączny przychód 1 141 401,13 zł, natomiast wydatki wyniosły łącznie 924 404,45 zł.

(deklaracje podatkowa k. 18 -45 akt ZUS, podsumowanie (...) z 2020 r. i z 2021 r. k. 51-52 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny został częściowo odtworzony przez Sąd na podstawie powołanych dokumentów i zeznań świadków oraz stron badanej umowy, a mianowicie w tym tylko zakresie w jakim dowody te zasługują na obdarzenie walorem wiarygodności.

Przed wszystkim z przeprowadzonych dowodów nie wynika, ażeby płatnik składek w spornym okresie zatrudniał wnioskodawczynię w reżimie charakterystycznym dla stosunku pracy, albowiem ze złożonych przez R. W. zeznań oraz z zeznań świadka E. W. wynika po pierwsze, że R. W. jedynie formalnie prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...), a w rzeczywistości działalnością tą kierują jego rodzice: mama E. W., która formalnie nie jest związana jakąkolwiek umową z tą firmą, oraz ojciec, który jest w tej firmie zatrudniony z najniższym wynagrodzeniem jako osoba zarządzająca, a po drugie, wynika z nich, że R. W. nie kierował i nie nadzorował w żaden sposób pracą odwołującej.

Z zeznań E. W. wynika, że to ona w rzeczywistości zajmuje się wszystkimi sprawami firmy jedynie formalnie należącej do R. W., natomiast sama nie ma formalnie żadnego tytułu do ubezpieczeń i jest zgłoszona jako małżonka do ubezpieczenia męża.

O braku podporządkowania pracowniczego wnioskodawczyni wobec płatnika na podstawie spornej umowy świadczy to, że R. W. wprost przyznał, że nie ma tak naprawdę żadnej wiedzy ani na temat samego zatrudnienia wnioskodawczyni, ani na temat sposobu wykonywania przez nią pracy, rozliczania jej, nie wie też czy były wypłacane diety i czy wykonywała ona pracę w porze nocnej. Z zeznań R. W. wynika, że nie kierował na bieżąco pracą wnioskodawczyni, ani też nie sprawował żadnego nadzoru nad jej wykonywaniem.

Co więcej, temu, że R. W. był pracodawcą skarżącej przeczą jego zeznania, w których przyznał, że nie zna szczegółów funkcjonowania jedynie formalnie należącej do niego firmy (...).

Z zeznań świadka E. W. wynika natomiast, że to ona tak naprawdę prowadzi tę firmę i że taka organizacja działalności gospodarczej R. (...) była skutkiem powstałego wcześniej zadłużenia świadka i prowadzonej wobec niej egzekucji komorniczej.

Firma (...) jest - jak przyznały strony spornej umowy i świadek - firmą rodzinną, w której nikt spoza rodziny nie pracuje i firma ta stanowi źródło utrzymania członków rodziny zaangażowanych w jej prowadzenie, przy czym wszyscy oni mieszkają pod wspólnym adresem, w jednym domu i, jak zeznała świadka E. W., prowadzą częściowo wspólne gospodarstwo domowe.

Oceniając zeznania stron i świadka nie można abstrahować od tego, że wnioskodawczyni jest najbliższą krewną R. W., który w świetle ustalonych okoliczności z pewnością wiedział, że siostra jest w ciąży i że nie ma tytułu do ubezpieczeń społecznych. Jak sam przyznał sprawami związanymi z zawarciem spornej umowy zajmowała się jego mama, która także z całą pewnością wiedziała o sytuacji rodzinnej i ubezpieczeniowej córki.

Oczywiście samo zatrudnienie wnioskodawczyni w stanie ciąży nie świadczyłoby o pozorowaniu tego zatrudnienia, jednak uwzględniając całe spektrum odtworzonych w sprawie faktów, Sąd nie dał wiary stronom spornej umowy, że ich celem było rzeczywiste wykonywanie umówionej pracy przez skarżącą na rzecz płatnika a nie jedynie pozorowanie takiej pracy w celu uzyskania tytułu do ubezpieczenia społecznego w związku z ciążą i rychłym macierzyństwem.

Sąd uznał, że złożone wykazy aktywności wnioskodawczyni na stanowisku kierowcy oraz dokumenty CMR mogą co najwyżej świadczyć o tym, że strony starały się tworząc takie dokumenty pozorować świadczenie pracy przez odwołującą - jednak z całą pewnością odwołująca i płatnik nie wykazali w toku postępowania, że odbywało się to w reżimie charakterystycznym dla stosunku pracy, tzn. że wnioskodawczyni była podporządkowana jako pracownik płatnikowi. R. W. wprost przyznał, że nie ma żadnej wiedzy kiedy i jakie czynności miałyby w jego firmie wykonywać skarżącą, ani w jaki sposób była rozliczana, a także wprost przyznał, że nie ma pojęcia o drukach A1 potwierdzających posiadanie ubezpieczenia na terenie UE i nie występował o takie dla wnioskodawczyni.

O tym, że dokumenty związane z zatrudnieniem skarżącej były tworzone jedynie w celu pozorowania zatrudnienia pracowniczego świadczą także wnioski wypływające z analizy dostępnych dokumentów. Analiza list obecności wskazuje bowiem, że wnioskodawczyni 16 września 2021 r. miała świadczyć pracę od 8.00 do 16.00, co potwierdziła własnoręcznym podpisem, a tymczasem ze złożonego wykazu aktywności kierowcy wynika, że 16 września 2021 r. miała wykonywać pracę w porze nocnej (w stanie ciąży) w godzinach od 2.00 do 5.59, a nadto przebywała tego dnia na zwolnieniu lekarskim i nie przeszła jeszcze wstępnych badań u lekarza medycyny pracy, ani nie została przeszkolona wstępnie w zakresie bhp - bo te miały miejsce dopiero 17 września 2021 r. Poza tym na listach obecności wnioskodawczyni potwierdziła własnoręcznymi podpisami swoją obecność w pracy w dniach 13-15.10.2022 r. podczas, gdy ze złożonej do akt dokumentacji medycznej wynika wprost, że w tym czasie była hospitalizowana w Wojewódzkim Szpitalu (...) - C. w Z. z powodu krwawienia z dróg rodnych i stanu zagrożenia poronieniem ciąży. Wnioskodawczyni skonfrontowana na rozprawie 15.12.2022 r. z treścią tych dokumentów przyznała, że listy obecności nie były podpisywane przez nią na bieżąco, ale zbiorczo po przedłożeniu jej następnie przez księgową gotowych list obecności, które jak zeznała „musiałam wszystko podpisać, podpisywałam wszystko jak leci”. (e-prot. z 15.12.2022 r.: 00:02:41).

Również listy płac nie stanowią według Sądu wiarygodnego dowodu, bo powyższe uwagi odnoszące się do list obecności nakazują podejść z dalece idącą ostrożnością i do tych dokumentów, tym bardziej wobec braku możliwości ustalenia za pomocą innych obiektywnie wiarygodnych dowodów, czy taka wypłata faktycznie miała miejsce. Poza tym Sąd oceniając tę kwestię uwzględnił, że świadek E. W. wprost przyznała, że firma (...) stanowi źródło utrzymania całej rodziny zaangażowanej w jej funkcjonowanie. Wypłata gotówkowa wynagrodzenia mogłaby też dziwić jeśli uwzględni się, że wnioskodawczyni otworzyła aż 4 rachunki bankowe, jednak rzeczywiste motywy otwarcia tych rachunków przez odwołującą zostały szczerze wyjaśnione przez świadka E. W..

Rekapitułując - w świetle wszystkich ustalonych okoliczności Sąd uznał, że nie ma żadnych wiarygodnych dowodów na to, że płatnik składek R. W. był pracodawcą wnioskodawczyni od 16 września 2021 r., albowiem zgromadzony materiał dowodowy wykazał, że był on jedynie formalnie zarejestrowany jako osoba prowadząca działalność gospodarczą pod firmę (...), a w rzeczywistości firmę tę prowadzi jego rodzice, o czym szczegółowo w charakterze świadka zeznała jego mama E. W.. Po drugie, R. W. w żaden sposób nie wykonywał wobec skarżącej roli jej pracodawcy, która nie pozostawała w podporządkowaniu pracowniczemu względem niego jako płatnika, a po trzecie, przedłożone przez strony dokumenty związane z zatrudnieniem wnioskodawczyni po ich wzajemnej konfrontacji oraz po ich zestawieniu z dokumentacją medyczną wnioskodawczyni świadczą, że strony jedynie pozorowały w ten sposób, że nawiązały stosunek pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Wstępnie przypomnieć należy, że zgodnie z wolą ustawodawcy objęcie ubezpieczeniem zarówno obowiązkowym, jak i dobrowolnym nastąpić może tylko wówczas, gdy osoba zgłaszana do ubezpieczeń spełnia określone warunki.

Osoby posiadające tytuł do obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, do obowiązkowego lub dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, a także ubezpieczenia wypadkowego, wskazane zostały w art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 12 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2019r., poz. 300 z zm.). Z regulacji tych wynika, że pracownicy podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu.

Ubezpieczenie pracownicze powstaje ex lege z chwilą nawiązania stosunku pracy, a wygasa z dniem jego ustania - art. 13 pkt 1 ustawy. Podkreślić jednak należy, że zgłoszenie do ubezpieczenia odnosi swój cel tylko wtedy, gdy osoba zgłoszona jest pracownikiem, a więc gdy skutecznie nawiązany został stosunek pracy.

Nie podlega natomiast pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu osoba, która zawarła umowę o pracę dla pozor, a więc w sytuacji, gdy przy składaniu oświadczeń woli obie strony miały świadomość, że osoba ta, określona w umowie jako pracownik, nie będzie świadczyć pracy, a druga strona, określona w umowie jako pracodawca, nie będzie z tej pracy korzystał. Pozorność umowy wzajemnej w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. występuje wówczas, gdy strony umowy składając oświadczenia woli nie zamierzają osiągnąć skutków, jakie prawo wiąże z wykonywaniem tej umowy.

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 k.p.).

Definicja ustawowa stosunku pracy zawarta jest w art.22 k.p. i zakłada wykonywanie pracy osobiście, odpłatnie, w ramach podporządkowania pracowniczego, w sposób powtarzalny i bez ponoszenia przez pracownika ryzyka prowadzenia podmiotu zatrudniającego. (por. wyrok SA w Łodzi z 6 lutego 2013 r., III AUa 804/12, LEX 1312046)

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą więc osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (zob. wyrok SA w Lublinie z 17.01.2006 r., III AUa 433/2005, L.).

W orzecnictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu jest uwarunkowane nie tyle samym faktem zawarcia umowy o pracę i opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Sam bowiem fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p.

formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony umowy o pracę przy składaniu oświadczeń woli mają świadomość tego, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik pracy świadczyć nie będzie, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, i do podjęcia i wykonywania pracy nie doszło a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to umowę taką uważa się za zawartą dla pozorów - art. 83 § 1 kc. Umowa taka nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi (por. wyrok SN z 11 marca 2008 r. II UK 148/07, niepubl.; wyrok SN z 4 sierpnia 2005 r., II UK 321/04, Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2006, Nr 11-12, poz. 190, str. 503; wyrok SN z 28 lutego 2001 r., II UKN 244/00, Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2002, Nr 20, poz. 496; wyrok SN z 24 lutego 2010 r., II UK 204/09, LEX nr 590241).

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności.

Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu czynnością i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 r. (III UKN 258/00, OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Stosownie do treści art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednio przepisy ustawy.

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (zob. wyrok SN z 2 lipca 2008 r., II UK 334/07, L.).

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela również pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z 25 stycznia 2005 r., II UK 141/04 (OSNP 2005/15/235), w którym stwierdzono, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji, gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami

pozornymi, fikcyjnymi - **pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia.**

O tym, czy strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje zatem jedynie formalne zawarcie (podpisanie) umowy nazwanej umową o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy - przede wszystkim świadczenie pracy z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym przez pracodawcę.

W odniesieniu do umowy o pracę pozorność polega zatem na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych w art. 22 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4.01.2008r., I UK 223/07, LEX nr 442836, wyrok z 5.10.2006r., I UK 120/06, OSNP 2007/19-20/294, M.Raczkowski „Pozorność w umownych stosunkach pracy” Lexis-Nexis, W-wa 2010, s.200-202).

Zawarcie umowy o pracę stanowi czynność prawną, jeśli więc umowa o pracę jest nieważna z powodu wady oświadczenia woli pod postacią pozorności, to i sam stosunek pracy nie powstaje. Podkreślić należy, że o pozorności czynności prawnej należy wnioskować z całokształtu okoliczności dotyczących momentu zawarcia umowy, jak i przez pryzmat zdarzeń późniejszych.

Kierując się powyższymi uwagami, Sąd Okręgowy, oceniając zasadność wniesionego odwołania od zaskarżonej decyzji, zbadał zatem wszystkie ustalone okoliczności, uznając, że dopiero uwzględnienie ich pełnego spektrum pozwoliło ocenić prawidłowość zakwestionowanej decyzji.

W tym celu Sąd Okręgowy poddał analizie i wzajemnej skonfrontował wszystkie dowody zaprezentowane przez strony, w tym też dowody z dokumentów zebranych w postępowaniu przed organem rentowym, osadzając je w kontekście sytuacyjnym, o którym zeznały zarówno strony badanej umowy, jak i świadek E. W., co pozwoliło wychwycić wiele bardzo istotnych nieścisłości pomiędzy tymi dowodami, a następnie dokonanie ich oceny pod względem waloru wiarygodności.

Na tej podstawie Sąd wyprowadził wniosek jaki był rzeczywisty zamiar stron i że praca nie była faktycznie wykonywana w reżimie podporządkowania pracowniczego, zaś ustalone w umowie warunki zostały przyjęte wyłącznie w celu uzyskania ochrony ubezpieczeniowej przez skarżącą, która była w dacie zawarcia spornej umowy o pracę w ciąży lecz nie posiadała tytułu do ubezpieczeń społecznych, o czym zdaniem Sądu doskonale wiedzieli członkowie jej rodziny zaangażowani w sprawy firmy (...), z którymi mieszka pod tym samym adresem w jednym domu i prowadzi częściowo wspólne gospodarstwo domowe.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 9 sierpnia 2005 r. (III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192), zgodnie z którym samo zawarcie umowy o pracę w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie uprawnień do zasiłku macierzyńskiego, nie jest ani naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem. Przeciwnie, jest to zachowanie rozsądne i uzasadnione zarówno z osobistego, jak i społecznego punktu widzenia.

O tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje jednak samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art.22 § 1 k.p.

Trzeba w tym miejscu wyraźnie podkreślić, że jakiegokolwiek ograniczenia w zawieraniu umów o pracę z kobietami ciężarnymi (inne niż te wynikające z kwestii medycznych – niektórych prac kobietom w ciąży nie wolno wszak wykonywać) byłyby sprzeczne z przepisami prawa pracy, bowiem naruszałyby zasadę równego traktowania w zatrudnieniu (w zakresie nawiązywania stosunku pracy) – vide art. 18^(3a) i nast. k.p. Uniemożliwianie kobietom ciąży zawierania umów o pracę byłoby sprzeczne z prawem pracy, albowiem oznaczałoby dyskryminowanie tej grupy

społecznej ze względu na stan zdrowia oraz płęć i jako takie byłoby niedopuszczalne w świetle przepisu art. 11⁽³⁾k.p. oraz art. 18^(3a) i nast. k.p.

Nie sposób nie zauważyć, że w realiach badanej sprawy wnioskodawczynie w dacie zawarcia umowy była w ciąży i doskonale o tym wiedziała. Zatrudnienie skarżącej w ciąży aby wykonywała także w porze nocnej pracę kierowcy samochodu ciężarowego wbrew zakazom ustawowym nakazuje uznać, że strony jedynie pozorowały zawarcie ważnej umowy. Świadczy o tym dobitnie chociażby to, że będąc w ciąży wnioskodawczynie miałyby już 16 września 2021 r. w dacie zawarcia spornej umowy o pracę wykonywać pracę kierowcy w porze nocnej. Co więcej - miałyby to czynić zanim uzyskała orzeczenie lekarza medycyny pracy z 17 września 2021 r. o braku przeciwwskazań do podjęcia pracy kierowcy samochodu ciężarowego u płatnika, a nadto miałyby to mieć miejsce w dniu, w którym jeszcze była niezdolna do pracy z powodu choroby zgodnie ze zwolnieniem lekarskim wystawionym do dnia 16 września 2021 r. Poza tym miałyby wykonywać tę pracę również przed wstępnym przeszkoleniem w zakresie bhp u płatnika, które także miało miejsce dopiero 17 września 2021 r.

O tym, że stron spornej umowy nie łączył ważny stosunek pracy, zdaniem Sądu, świadczy brak jakichkolwiek miarodajnych dowodów, że R. W. rzeczywiście prowadzi firmę (...), albowiem z jego własnych zeznań i z zeznań świadka E. W. jednoznacznie wynika, że firma ta została jedynie formalnie zarejestrowana na R. W., a faktycznie jest ona prowadzona przez E. W. i jej męża – rodziców wnioskodawczynie i R. W..

Z zeznań R. W. wynika też, że nie zajmował się w ogóle sprawami związanymi z zatrudnieniem skarżącej i wykonywaniem przez nią pracy, bo jak przyznał nie ma on żadnej wiedzy na temat tego jakie czynności i kiedy miałyby wykonywać wnioskodawczynie na podstawie badanej umowy, ani też w jaki sposób była rozliczana, jak i czy miała wypłacane diety, ani czy pracowała w porze nocnej (pomimo zakazu ustawowego wykonywania takiej pracy przez kobiety w ciąży).

Z całą pewnością R. W. nie kierował bieżąco pracą wnioskodawczynie, ani nie nadzorował jej pracy. Brak zatem podstaw do uznania, że odwołująca pozostawała w podporządkowaniu pracowniczym względem R. W. jako pracodawcy, co jest warunkiem koniecznym (sine qua non) dla ustalenia istnienia ważnego stosunku pracy pomiędzy płatnikiem składek i skarżącą.

Analiza dokumentów w postaci wykazu aktywności kierowcy, list obecności i list płac wykazała pomiędzy nimi szereg niedających się pogodzić nieścisłości (np. pomiędzy listą obecności dotyczącą dnia 16.09.2021 r. i wykazem aktywności wnioskodawczynie jako kierowcy w dniu 16.09.2021 r.), jak i z dokumentacją medyczną wnioskodawczynie, co zostało już szeroko omówione w ocenie materiału dowodowego, wobec czego nie ma aktualnie potrzeby, aby powielać w całości tę ocenę w tym miejscu. Podkreślić jedynie należy, że wyniki przeprowadzonej przez Sąd analizy złożonych dokumentów nakazują uznać, że strony tworząc dla wnioskodawczynie dokumenty pracownicze chciały jedynie upozorować, że wnioskodawczynie wykonała pewne czynności u płatnika, ale zrobiły to bardzo niestarannie, albowiem ich treść stoi w rażącej opozycji do treści zewnętrznych dokumentów chociażby w postaci orzeczenia lekarza medycyny pracy z badania wstępnego z 17.09.2021 r., które zostało wystawione już po rzekomo podjęciu pracy w dniu 16.09.2021 r. przez skarżącą i to w porze nocnej mimo stanu ciąży wynikającego i potwierdzonego znacznie wcześniej w dokumentacji medycznej, a także pomimo zwolnienia lekarskiego wnioskodawczynie do dnia 16.09.2021 r., a nadto lista obecności za październik 2021 r. jest sprzeczna z dokumentacją medyczną z hospitalizacji wnioskodawczynie w okresie od 13 do 15.10.2021 r., zaś sama wnioskodawczynie wprost przyznała, że listy te podpisywała nie na bieżąco, ale „jak leci” po ich przedłożeniu do podpisu przez księgową.

Zdaniem Sądu Okręgowego logiczne powiązanie wszystkich tych okoliczności w całość, przy braku materialnych dowodów na wykonywanie pracy w reżimie podporządkowania pracowniczego, stanowi wieloaspektową podstawę do poczynienia ustaleń co do rzeczywistej woli stron umowy, jako stanowiącego element stanu faktycznego.

W tym kontekście odnosząc się do pozostawania w ciąży przez wnioskodawczynie w dacie zawarcia umowy z 16.09.2021 r. zauważyć trzeba, że to właśnie ów fakt jest okolicznością wskazującą na rzeczywisty zamiar stron

umowy, którym nie było świadczenie pracy, a jedynie uzyskanie długotrwałej ochrony ubezpieczeniowej pod pozorem zatrudnienia, zwłaszcza wobec braku tytułu do ubezpieczeń.

Należy także wskazać, że samo opłacanie składek na obowiązkowe pracownicze ubezpieczenia społeczne przez płatnika nie świadczyło o tym, że strony pozostawały w rzeczywistym stosunku pracy. Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest bowiem uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (zob. wyrok SN z 18.10.2005 r., II UK 43/05, OSNAPiUS 2006/15 – 16/251).

Oparcie konstrukcji prawnej skarżonej decyzji na braku dowodów potwierdzających rzeczywiste zatrudnienie na umowę o pracę odwołującej w firmie płatnika, spowodowało zmianę wynikającego z art. 6 k.c. rozkładu ciężaru dowodu co do tej kwestii, przerzucając go na osobę zaprzeczającą faktom, z których organ rentowy wywiódł skutki prawne.

W tym sensie Sąd Okręgowy uznał, że strona odwołująca nie wykazała braku pozorności kwestionowanej przez ZUS umowy o pracę z 16.09.2021 r., albowiem z przedłożonych dowodów wynika jedynie, że strony umowy starały się stworzyć wyłącznie pozory wykonywania pracy przez wnioskodawczynię będąc - z racji bardzo bliskich relacji rodzinnych - świadome jej stanu ciąży i braku tytułu do ubezpieczenia społecznego, natomiast w postępowaniu odwoławczym z całą pewnością ustalono, że wnioskodawczyni nie wykonywała pracy w reżimie podporządkowania pracowniczego względem płatnika składek – R. W., bo ten po pierwsze, jedynie formalnie figuruje jako właściciel firmy (...), a w rzeczywistości nie zajmuje się prowadzeniem spraw tej firmy, albowiem tym zajmują się w rzeczywistości jego rodzice – o czym szczegółowo zeznała świadek E. W., która pozostaje oficjalnie poza jakimkolwiek powiązaniem z w/w firmą, a po drugie, R. W. nie wykonywał względem wnioskodawczyni w spornym okresie rolę pracodawcy, albowiem jak sam przyznał, nie ma on żadnej wiedzy na temat szczegółów zawarcia umowy o pracę z wnioskodawczynią, ani na temat wykonywania przez odwołującą pracy w firmie (nie potrafił wskazać co konkretnie i kiedy wykonywała), ani na temat sposobu w jaki sposób była rozliczana praca wnioskodawczyni, bo nie sprawował nad pracą wnioskodawczyni ani bieżącej kontroli, ani nadzoru.

Rekapitułując - Sąd Okręgowy mając na względzie całokształt okoliczności faktycznych przedmiotowej sprawy stwierdził, że pozwany trafnie uznał, iż strony zawarły sporną umowę z 16.09.2021 r. jedynie w celu umożliwienia wnioskodawczyni skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, pod pozorem zatrudnienia, a umówiona praca nie była świadczona, ani przyjmowana w rygorach charakterystycznych dla umowy o pracę. Umowa taka z mocy art. 83 § 1 k.c. jest nieważna, a więc nie wywołuje skutków w sferze ubezpieczeń społecznych.

W efekcie Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477 [14] § 1 k.p.c., oddalił odwołanie wnioskodawczyni od zaskarżonej decyzji, jako w całości bezzasadne.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.).

/Jacek Chrostek/